

Bálint Tibor laudációja

Az újabkori magyar próza egyik legnagyobb tehetségére emlékezünk, amikor Bálint Tibor Magyar Örökség-díjjal történő elismerését méltatjuk. És mindjárt hozzátehetjük, hogy a Bálint-novellákban, több nyelvre lefordított nagyepikájában egyúttal a líra jelenlétét is kiemelhetjük, mintegy a folytatását irodalmunk egyik fő vonulatának, amely mindenekelőtt Krúdy Gyulában jutott világirodalmi szintre, vagyis ma már megkérdőjelezhetetlen klasszikus nemzeti értékünk.

Bálint Tibor írói útja abból a szempontból is tanulságos, hogy nagyon mélyről, a kolozsvári külváros Pata utcai szegény családjából indult, és a negyvenes évek elejének tehetségkutató kezdeményének, névhez köthetően a Református Kollégium fiatal tanárának, Nagy Gézának köszönhetően kerülhetett a semmi jót nem ígérő lumpenproletár környezetből tanulás-közelbe, egyenesen a Kollégiumba. Akik az 1969-ben megjelent Zokogó majom című regényt olvasták, azok előtt teljes mélységében feltárult ez az életsors. Persze, mint minden igazán jelentős irodalmi mű, a Zokogó majom és az 1978-ban, ugyanazon évben a Kriterion és a budapesti Magvető kiadásában napvilágot látott Zarándoklás a panaszfalhoz sokkal többet mond, minthogy csupán a szerző szűk környezetének, gyermekkorának és hányatott ifjúságának, panoptikumi figuráinak a felrajzolásáról beszéljünk. Sajátos társadalmi körkép alakul ki e regényekből, a szerző a regényírói technikában tudja érvényesíteni a szélesebb spektrumot, egyúttal pedig a mélységet.

Teljes pályaképet felvázolni nem lehet ezúttal feladatunk, ám fontos az összkép sugalmazása érdekében kiemelni Bálint Tibor egyéni hangú, ugyancsak líraiságtól áthatott esszéit, kiváló íróportréit. Csupán felillantva feledhetetlen olvasói élményeinket, két írására utaljunk még: az Egyszer én is harangoztam című vallomására szülővárosáról, Kolozsvárról és a Kós Károly "kőránkos arcát" megidéző soraira. Az "Arcképek a köröm hátán" műfaját egyedülálló tömörséggel fejlesztette ki, művelte.

Éppen negyven évvel ezelőtt kedves öniróniával, "fénylő homlokú szeretettel" ajánlotta nekem egyik új kötetét. 2015-ben biztosan elmondhatjuk: Bálint Tibor ma is "fénylő homlokú" íróként néz vissza olvasói, tisztelői népes seregére.

Kántor Lajos